

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО

Кафедра епізоотології

Методичні вказівки по темі:
*«План дій спеціаліста ветеринарної медицини
при виникненні особливо небезпечних захворювань тварин,
механізм їх повідомлення. Аналіз ризику при імпорті та
ветеринарні аспекти охорони здоров'я згідно вимог
Міжнародного Епізоотичного Бюро»*

УДК 619:616.98:636

Методичні вказівки для проведення лабораторного заняття з навчальної дисципліни «Ветеринарно-санітарний нагляд і контроль» для здобувачів другого рівня вищої освіти «Магістр», спеціальності 211. "Ветеринарна медицина" – Львів, 2022. – 24 с.

Підготували до видання доктор ветеринарних наук, професор **Кісера Я. В.**;
кандидат ветеринарних наук, доцент **Божик Л. Я.**; аспірант **Мартинів Ю. В.**

Матеріал викладено згідно програми навчальної дисципліни. Тема розкрита з використанням Закону України про ветеринарну медицину по питаннях: розроблення, затвердження та перегляд ветеринарно-санітарних заходів; аналіз ризику; процедура управління ризиком; види тварин, сприйнятливі до хвороб тварин, що підлягають повідомленню; плани ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню; профілактичний карантин тварин; епізоотичне розслідування; підтвердження спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, та запровадження карантину тварин; ліквідація спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню та ветеринарні аспекти охорони здоров'я згідно вимог Міжнародного Епізоотичного Бюро.

Рецензенти:

– декан факультету ветеринарної гігієни, екології та права ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, доктор ветеринарних наук, професор Пеленьо Р.А.

– декан факультету ветеринарної медицини ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, кандидат ветеринарних наук, доцент Стронський Ю.С.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри епізоотології (протокол № 6, від 25 січня 2022 р.).

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою факультету ветеринарної медицини ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького (протокол № 6, від 17 лютого 2022 р.).

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою факультету ветеринарної медицини ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького (протокол № 6, від 17 лютого 2022 р.).

Навчально – методичне видання.

© Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького, 2022

Методичні вказівки.

Навчальна дисципліна: Ветеринарно-санітарний нагляд і контроль.

Тема заняття: План дій спеціаліста ветеринарної медицини при виникненні особливо небезпечних захворювань тварин, механізм їх повідомлення. Аналіз ризику при імпорті та ветеринарні аспекти охорони здоров'я згідно вимог Міжнародного Епізоотичного Бюро.

Вид заняття: Лабораторне заняття.

Мета заняття: набути знання Закону України про ветеринарну медицину з питань: дій спеціаліста ветеринарної медицини при виникненні особливо небезпечних захворювань тварин, механізм їх повідомлення; аналіз ризику при імпорті та ветеринарні аспекти охорони здоров'я згідно вимог Міжнародного Епізоотичного Бюро.

Знати: важливість профілактичних заходів щодо інфекційних захворювань тварин в системі благополучності території України; хвороби тварин, що підлягають повідомленню і на основі яких критеріїв види або групи видів тварин визнаються сприйнятливими до хвороб тварин, що підлягають повідомленню; порядок підтвердження спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, та запровадження карантину тварин.

Вміти: Складати план дій головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці після отримання повідомлення про підозру щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню.

Організувати проведення епізоотичного дослідження у разі підозри щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, з метою встановлення відсутності або наявності такої хвороби тварин.

Проводити оцінку економічної доцільності ветеринарно-санітарних заходів яка включає оцінку потенційної шкоди у формі втрат для виробництва та продажу тварин або продуктів тваринного походження у разі занесення, укорінення або поширення збудників хвороб тварин, витрат на локалізацію, контроль або ліквідацію цих хвороб тварин та відносну оцінку витратності альтернативних заходів, спрямованих на зменшення ризику.

Розроблення, затвердження та перегляд ветеринарно-санітарних заходів.

Ветеринарно-санітарні заходи розробляються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини. Компетентний орган бере участь у розробленні ветеринарно-санітарних заходів шляхом підготовки та направлення пропозицій щодо ветеринарно-санітарних заходів керівнику центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини. Надзвичайні ветеринарно-санітарні заходи розробляються компетентним органом.

Ветеринарно-санітарні заходи затверджуються законами, постановами Кабінету Міністрів України, наказами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини. Надзвичайні ветеринарно-санітарні заходи затверджуються рішеннями компетентного органу або державних надзвичайних протиепізоотичних комісій.

Ветеринарно-санітарні заходи розробляються, затверджуються та переглядаються відповідно до таких вимог:

1. Усі ветеринарно-санітарні заходи базуються на наукових принципах і наукових обґрунтуваннях, включаючи відповідні процеси та методики виробництва, інспектування, відбору зразків та експертизи, визначення поширеності певних хвороб тварин і наявність зон або компартментів із незначною присутністю хвороб тварин, відповідні екологічні умови та умови навколишнього природного середовища, профілактичний карантин або інші режими. У разі недостатності наукових обґрунтувань для здійснення аналізу ризику або в разі виникнення надзвичайних обставин ветеринарно-санітарні заходи розробляються на підставі інформації, отриманої від відповідних міжнародних організацій або компетентних органів інших держав.

2. Усі ветеринарно-санітарні заходи ґрунтуються на міжнародних стандартах, інструкціях та рекомендаціях відповідних міжнародних організацій. У разі відсутності або недостатності міжнародних стандартів, інструкцій та рекомендацій для забезпечення належного рівня захисту здоров'я тварин і пов'язаного з цим здоров'я людей ветеринарно-санітарні заходи розробляються виходячи з аналізу ризику, згідно з методикою відповідних міжнародних організацій.

3. Під час розроблення, затвердження та перегляду ветеринарно-санітарних заходів, що застосовуються до товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України, повинен враховуватися

ветеринарно-санітарний статус України порівняно з відповідним статусом країни походження товарів.

4. Під час розроблення, затвердження та перегляду ветеринарно-санітарних заходів забороняється довільне та необґрунтоване встановлення різних рівнів захисту здоров'я тварин та пов'язаного з цим здоров'я людей, що призводить до дискримінації інших країн, з яких ввозяться (пересилаються) товари на митну територію України, якщо Україна та країна походження товарів (одна країна походження стосовно іншої країни походження) мають однаковий ветеринарно-санітарний статус або країна походження має вищий, ніж Україна ветеринарно-санітарний статус.

5. Під час розроблення, затвердження та перегляду ветеринарно-санітарних заходів відповідні заходи, що вживаються в іншій країні, вважаються еквівалентними заходам, що застосовуються в Україні, якщо така країна об'єктивно доведе, що завдяки цим заходам досягається однаковий або вищий рівень захисту здоров'я та життя людей і тварин порівняно з тим, що встановлений в Україні.

6. Усі ветеринарно-санітарні заходи, у тому числі надзвичайні ветеринарно-санітарні заходи, підлягають перегляду та оновленню в міру надходження нової науково обґрунтованої інформації або важливих (суттєвих) коментарів від компетентних органів іноземних держав чи інших належного рівня захисту здоров'я тварин та пов'язаного з цим здоров'я осіб з метою забезпечення того, щоб такі заходи сприяли досягненню, але не перевищенню людей.

Аналіз ризику.

Ветеринарно-санітарні заходи розробляються на основі кількісного або якісного аналізу ризику. Аналіз ризику проводиться компетентним органом у зв'язку з можливим ввезенням (пересиланням) на митну територію України товарів. За результатами проведеного аналізу ризику складається письмовий звіт, що має містити таку інформацію:

- а) мета аналізу ризику;
- б) виявлення хвороб тварин, шляхів проникнення (носії, тип передачі), які сприяють їх занесенню, укоріненню та поширенню;
- в) джерела інформації;
- г) оцінка ризику хвороби тварин, включаючи вірогідність заподіяння шкоди тваринам і людям, та можливих наслідків;
- д) визначені варіанти управління ризиком та причини, з яких відхиляються альтернативні варіанти.

За наявності достатнього обсягу наукової та іншої технічної інформації компетентний орган проводить кількісну оцінку ризику згідно з вимогами відповідних міжнародних організацій. За умови недостатності або відсутності наукової та іншої технічної інформації, необхідної для оцінки ступеня ризику, компетентний орган проводить оцінку наявності ризику в цілому. Звіт про результати аналізу ризику повинен бути доступним для всіх заінтересованих осіб у письмовій або електронній формі.

Аналіз ризику може також проводитися з метою розроблення ветеринарно-санітарних заходів, що підлягають застосуванню на території України у разі відсутності затверджених процедур проведення протиепізоотичних заходів або необхідності їх зміни.

Процедури управління ризиком.

При ввезенні (пересиланні) на митну територію України товарів мета управління ризиком полягає у зменшенні відповідних ризиків до належного рівня захисту здоров'я тварин та пов'язаного з цим здоров'я людей, встановленого в Україні.

Під час розгляду альтернативних варіантів зменшення ризику занесення збудників хвороб тварин від товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України, обрані ветеринарно-санітарні заходи не повинні обмежувати торгівлю більше, ніж це необхідно для досягнення належного рівня захисту здоров'я тварин та пов'язаного з цим здоров'я людей, враховуючи технічну та економічну доцільність запропонованих альтернативних заходів.

Оцінка економічної доцільності ветеринарно-санітарних заходів включає оцінку потенційної шкоди у формі втрат для виробництва та продажу тварин або продуктів тваринного походження у разі занесення, укорінення або поширення збудників хвороб тварин, витрат на локалізацію, контроль або ліквідацію цих хвороб тварин та відносну оцінку витратності альтернативних заходів, спрямованих на зменшення ризику. Управління ризиками здійснює компетентний орган.

Повідомлення про запропоновані ветеринарно-санітарні заходи.

При відсутності відповідних міжнародних стандартів або невідповідності запропонованих ветеринарно-санітарних заходів міжнародним стандартам центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини:

а) негайно розміщує в засобах масової інформації або на своєму офіційному веб-сайті повідомлення в такій формі, що дає змогу всім заінтересованим сторонам ознайомитися із змістом запропонованих заходів;

б) якщо очікується, що запропонований ветеринарно-санітарний захід може значно вплинути на експортні можливості іноземних держав, - готує відповідне повідомлення, що надсилається Центром обробки запитів та повідомлень щодо ветеринарно-санітарних заходів до Секретаріату Світової організації торгівлі для інформування про такий захід компетентних органів іноземних держав або безпосередньо до компетентних органів іноземних держав.

Повідомлення надсилається не пізніше як за 60 днів до затвердження запропонованого ветеринарно-санітарного заходу. Повідомлення складається згідно з вимогами відповідних міжнародних організацій або міжнародних договорів, стороною яких є Україна. У повідомленні зазначаються товари, на які поширюється або впливає ветеринарно-санітарний захід, стисле викладення мети та обґрунтування необхідності застосування ветеринарно-санітарного заходу.

За письмовими запитами заінтересованих фізичних та юридичних осіб, а також компетентних органів іноземних держав центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, або компетентний орган через Центр обробки запитів та повідомлень надає текст запропонованого ветеринарно-санітарного заходу із зазначенням, якщо це можливо, положень, що суттєво відрізняються від міжнародних стандартів, інструкцій та рекомендацій міжнародних організацій. За письмовими запитами заінтересованих фізичних та юридичних осіб, а також компетентних органів іноземних держав центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, до завершення підготовки ветеринарно-санітарного заходу розглядає отримані коментарі та, в разі доцільності, враховує їх при підготовці остаточного проекту ветеринарно-санітарного заходу. У разі затвердження надзвичайного ветеринарно-санітарного заходу повідомлення про такий захід розміщується на офіційному веб-сайті компетентного органу.

Якщо є підстави очікувати, що надзвичайний ветеринарно-санітарний захід, значно вплине на експортні можливості іноземних держав, компетентний орган невідкладно надсилає повідомлення через Центр обробки запитів та повідомлень до Секретаріату Світової організації торгівлі для інформування про такий захід компетентних органів іноземних держав або безпосередньо до компетентних органів іноземних держав. Повідомлення складається згідно з вимогами відповідних міжнародних організацій або міжнародних договорів,

стороною яких є Україна. У повідомленні зазначаються товари, на які поширюється або впливає надзвичайний ветеринарно-санітарний захід, стисле викладення мети та обґрунтування необхідності застосування надзвичайного ветеринарно-санітарного заходу, включаючи пояснення щодо характеру надзвичайних епізоотичних обставин.

Компетентний орган надає текст надзвичайного ветеринарно-санітарного заходу заінтересованим фізичним та юридичним особам, а також компетентним органам іноземних держав за письмовим запитом. Компетентний орган розглядає письмові коментарі щодо надзвичайного ветеринарно-санітарного заходу, отримані від заінтересованих фізичних та юридичних осіб, компетентних органів іноземних держав, обговорює і, в разі доцільності, враховує їх під час перегляду надзвичайного ветеринарно-санітарного заходу.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, затверджує критерії визначення наявності значного впливу запропонованого ветеринарно-санітарного заходу або затвердженого надзвичайного ветеринарно-санітарного заходу на експортні можливості іноземних держав.

Ветеринарно-санітарні заходи набирають чинності не раніше ніж через шість місяців з дня їх опублікування.

Інформування про ветеринарно-санітарні заходи.

Інформування про ветеринарно-санітарні заходи здійснюється Центром обробки запитів та повідомлень, що є структурним підрозділом центрального органу виконавчої влади, визначеного Кабінетом Міністрів України.

Центр обробки запитів та повідомлень є відповідальним за надання відповідей на всі запити щодо ветеринарно-санітарних заходів, зокрема щодо процедур державного контролю (інспектування, відбору зразків, лабораторних досліджень (випробувань) та дозвільних (погоджувальних) процедур, що надходять від фізичних, юридичних осіб, компетентних органів іноземних держав, а також за надсилання за їхнім зверненням копій відповідних документів щодо:

- а) запропонованих та затверджених ветеринарно-санітарних заходів;
- б) процедур державного контролю (інспектування, відбору зразків, лабораторних досліджень (випробувань) та дозвільних (погоджувальних) процедур, а також карантинних заходів;
- в) процедур оцінки ризику хвороб тварин, критеріїв, що беруться при цьому до уваги, а також порядку визначення належного рівня захисту здоров'я тварин і пов'язаного з цим здоров'я людей;

г) членства або участі України у відповідних міжнародних організаціях або міжнародних договорах щодо ветеринарно-санітарних заходів, а також текстів таких договорів.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, та компетентний орган забезпечують інформаційну підтримку діяльності Центру обробки запитів та повідомлень і визначають посадових осіб, відповідальних за надання такої підтримки, зокрема за надання документів щодо ветеринарно-санітарних заходів.

Хвороби тварин, що підлягають повідомленню.

До переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, відносяться:

- 1) ящур;
- 2) класична чума свиней;
- 3) африканська чума свиней;
- 4) чума (високопатогенний грип) птиці;
- 5) африканська чума коней;
- 6) інші хвороби тварин, перелік яких затверджується центральним

органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, з урахуванням міжнародних зобов'язань України та рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин.

Перелік хвороб тварин, що підлягають повідомленню, затверджується на основі аналізу компетентним органом відповідності хвороб тварин таким критеріям:

1) трансмісивний шлях передачі інфекції (від тварини до людини, між людьми);

2) наявність на території України видів тварин, сприйнятливих до хвороби, наявність векторів поширення хвороби або збудників хвороби (рівні захворюваності та смертності серед популяцій тварин, маршрути та швидкість поширення хвороби, персистенція хвороби в популяції тварин або навколишньому природному середовищі, присутність та поширеність хвороби на території України або ризик її занесення на територію України);

3) негативний вплив хвороби на здоров'я тварин або ризик зоонозу для здоров'я людини (вплив хвороби на благополуччя тварин, ступінь тяжкості хвороби у разі інфікування нею тварини або людини);

4) наявність ефективних засобів діагностики та боротьби з хворобою (вакцинація, заходи біологічної безпеки, обмеження переміщення тварин і репродуктивного матеріалу, забій тварин, утилізація туш та інших побічних

продуктів тваринного походження, наявність ефективної профілактики та медичного лікування людини, вплив зазначених заходів на економіку, благополуччя уражених субпопуляцій тварин, навколишнє природне середовище та біорізноманіття);

5) можливість застосування ефективних заходів мінімізації ризику, а за потреби – заходів моніторингу хвороби, пропорційно до ризику, який становить хвороба;

б) здатність хвороби спричинити значний (масштабний) негативний вплив на здоров'я людини або тварини;

7) резистентність збудника хвороби до лікування, зокрема антибіотикорезистентність, що становить значну загрозу для здоров'я людини або тварини;

8) здатність хвороби спричинити значні негативні економічні наслідки для виробництва сільськогосподарської продукції (зниження обсягів виробництва внаслідок хвороби, інші значні негативні наслідки);

9) здатність хвороби викликати надзвичайні епізоотичні обставини або можливість використання збудника хвороби для цілей біологічного тероризму;

10) здатність хвороби спричинити значний негативний вплив на навколишнє природне середовище та біорізноманіття.

Перелік хвороб тварин, що підлягають повідомленню, переглядається у разі появи нової інформації про хвороби тварин. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, затверджує інструкції з профілактики та боротьби з хворобами тварин, що підлягають повідомленню, а за потреби – з емерджентними та іншими хворобами тварин.

Види тварин, сприйнятливі до хвороб тварин, що підлягають повідомленню.

Вимоги законодавства щодо профілактики та боротьби з хворобами тварин, що підлягають повідомленню, поширюються на види або групи видів тварин, що є сприйнятливими до таких хвороб.

Види або групи видів тварин визнаються сприйнятливими до хвороб тварин, що підлягають повідомленню, на основі таких критеріїв:

1) здатність відповідних видів тварин бути векторами поширення хвороби чи носіями збудників хвороби, підтверджена відповідними науковими даними;

2) тривалість інкубаційного та інфекційного періоду хвороби для відповідних видів тварин;

3) здатність відповідних видів тварин переносити хвороби, що підлягають повідомленню.

Плани ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню.

1. Плани ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню, затверджуються відповідними державними надзвичайними протиепізоотичними комісіями, якщо на всій території України чи в межах окремої території (зони, регіону або компартмента) встановлено наявність відповідних хвороб або якщо вся територія України чи окрема територія (зона, регіон або компартмент) має невизначений ветеринарно-санітарний статус щодо таких хвороб. Порядок зонування, регіоналізації та компартменталізації окремих територій з урахуванням їхнього ветеринарно-санітарного статусу затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини.

2. Компетентний орган забезпечує виконання планів ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та за потреби залучає до їх виконання ліцензовані заклади ветеринарної медицини, ліцензованих спеціалістів ветеринарної медицини та інших виконавців відповідно до рішення державної надзвичайної протиепізоотичної комісії.

3. Плани ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню, впроваджуються щодо популяцій тварин, яким загрожують відповідні хвороби.

4. Плани ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню, виконуються до встановлення статусу території (зони, регіону або компартмента) як такої, що є вільною від відповідної хвороби тварин.

5. Плани ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню, включають завдання та заходи, спрямовані на ліквідацію збудників відповідних хвороб тварин у межах всієї території України чи окремих її територій (зон, регіонів або компартментів), в яких виявлено наявність відповідної хвороби, а також завдання та заходи, спрямовані на запобігання повторному зараженню зазначених територій (зон, регіонів або компартментів).

6. З метою оцінки ефективності реалізації завдань та заходів, передбачених планами ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню, проводяться спостереження в рамках планів моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню.

7. У плані ліквідації хвороби тварин, що підлягає повідомленню, зазначаються:

а) інформація про епізоотичну ситуацію щодо хвороби тварин, що підлягає повідомленню;

б) межі території (зони, регіону або компартмента), що охоплюється планом;

г) терміни виконання заходів, передбачених планом;

д) матеріально-технічні ресурси, обсяги та джерела фінансування, передбачені для виконання плану;

ж) мета, проміжні цілі та очікувані результати виконання плану.

Профілактичний карантин тварин.

Тварини, що переміщуються з однієї потужності на іншу, підлягають обов'язковому профілактичному карантину протягом обґрунтованого періоду, визначеного відповідно до вимог карантинування тварин, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини. Протягом профілактичного карантину тварини утримуються окремо у спеціально відведених ізольованих місцях (карантинних пунктах) під наглядом державного ветеринарного інспектора, офіційного ветеринарного лікаря або ліцензованого ветеринарного лікаря та підлягають ветеринарно-санітарному обстеженню. Тварини допускаються у стадо тільки після закінчення профілактичного карантину на підставі письмового дозволу державного ветеринарного інспектора або офіційного ветеринарного лікаря.

Профілактичний карантин не проводиться у разі переміщення тварин з однієї потужності на іншу, якщо такі потужності мають однаковий ветеринарно-санітарний статус, розташовані в межах території (зони), що має один ветеринарно-санітарний статус, і перебувають в управлінні однієї фізичної або юридичної особи.

При переміщенні тварин між територіями (зонами, регіонами або компартментами) з однаковим ветеринарно-санітарним статусом у межах території України профілактичний карантин проводиться на потужностях за місцем призначення тварин. У разі переміщення тварин між територіями (зонами, регіонами або компартментами) з різним ветеринарно-санітарним статусом у межах території України профілактичний карантин проводиться на потужностях за місцем відправлення та за місцем призначення тварин. У разі переміщення тварин за межі території України профілактичний карантин проводиться на карантинній станції, визначеній відправником тварин, на території України. Якщо потужність, з якої переміщуються тварини, і карантинна станція мають однаковий ветеринарно-санітарний статус, профілактичний карантин тварин перед їх відправкою на карантинну станцію на потужності, з якої відправляються тварини, не проводиться.

Вимоги щодо проведення профілактичного карантину тварин повинні визначати, зокрема, тривалість та місце його проведення, перелік хвороб на наявність яких досліджуються тварини, методи діагностичних досліджень (випробувань).

Підозра спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню.

Оператори тваринницьких потужностей, інші фізичні та юридичні особи, які здійснюють утримання або обіг тварин, державні ветеринарні інспектори, офіційні ветеринарні лікарі, ліцензовані ветеринарні лікарі, уповноважені ветеринари зобов'язані негайно повідомляти відповідний територіальний орган компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, або хвороби тварин, яка раніше не реєструвалася на території України. Зобов'язані повідомляти спеціалістів ветеринарної медицини, які здійснюють ветеринарне обслуговування відповідних потужностей (тварин), про нетипову загибель тварин, інші симптоми серйозних хвороб тварин або значний спад продуктивності тварин внаслідок невстановлених причин для подальшого розслідування, що може передбачати відбір зразків та проведення лабораторних досліджень (випробувань).

Посадова або службова особа, яка працює в системі компетентного органу, у разі отримання повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, негайно повідомляє про це головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Про виявлення або підозру щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, головний державний ветеринарний інспектор відповідної адміністративно-територіальної одиниці негайно повідомляє Головного державного ветеринарного інспектора України. У разі підозри щодо виникнення хвороби тварин, яка раніше не реєструвалася в Україні, Головний державний ветеринарний інспектор України повідомляє голову Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Кабінеті Міністрів України.

Після отримання повідомлення про підозру щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, головний державний ветеринарний інспектор відповідної адміністративно-територіальної одиниці видає розпорядження про проведення епізоотичного розслідування, а також про застосування всіх або окремих карантинних заходів (карантинних обмежень), які діють до прийняття рішення про запровадження карантину Державною надзвичайною протиепізоотичною комісією при Кабінеті Міністрів України або відповідною місцевою державною надзвичайною протиепізоотичною комісією, але не більше 72 годин.

Розпорядження головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці про застосування карантинних заходів (карантинних обмежень) повинно визначати межі неблагополучного пункту (спалаху хвороби), зони захисту, у разі необхідності –

також зони спостереження та буферної зони, карантинні заходи (карантинні обмеження), що будуть застосовані в цих зонах, та очікуваний строк їх дії. Про прийняття такого розпорядження невідкладно повідомляється головний державний ветеринарний інспектор вищого рівня. У разі спалаху зоонозів про відповідне розпорядження негайно повідомляється центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я.

Протягом перших 24 годин після підтвердження спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, Головний державний ветеринарний інспектор України надсилає повідомлення про обставини такого спалаху, вірогідне джерело інфекції, ветеринарно-санітарні заходи, що застосовуються для боротьби із спалахом хвороби, а також про заплановані ветеринарно-санітарні заходи до відповідних міжнародних організацій та компетентних органів сусідніх держав. Протягом зазначеного строку компетентний орган забезпечує інформування громадян про відповідні карантинні заходи (карантинні обмеження) через свій офіційний веб-сайт або через засоби масової інформації.

Протягом 48 годин після прийняття головним державним ветеринарним інспектором розпорядження про застосування карантинних заходів (карантинних обмежень) у зв'язку з підозрою щодо спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, за його поданням розпочинає роботу відповідна місцева державна надзвичайна протиепізоотична комісія. Державна надзвичайна протиепізоотична комісія при Кабінеті Міністрів України розпочинає роботу за поданням Головного державного ветеринарного інспектора України, якщо характер хвороби тварин створює ризик її швидкого та масштабного поширення, зокрема якщо така хвороба поширилася або може поширитися на територію (частину території) кількох областей чи вийти за межі території Автономної Республіки Крим.

Епізоотичне розслідування.

У разі підозри щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, з метою встановлення відсутності або наявності такої хвороби тварин за розпорядженням головного державного ветеринарного інспектора адміністративно-територіальної одиниці відповідний територіальний орган компетентного органу організовує проведення в рамках епізоотичного розслідування таких заходів:

- 1) клінічний огляд репрезентативної вибірки сприйнятливих до хвороби свійських тварин;
- 2) відбір зразків від сприйнятливих до хвороби свійських тварин;
- 3) лабораторні дослідження (випробування);

4) інші заходи відповідно до законодавства.

В рамках епізоотичного розслідування за розпорядженням головного державного ветеринарного інспектора адміністративно-територіальної одиниці відповідний територіальний орган компетентного органу організовує проведення епізоотичного дослідження з метою:

1) встановлення можливого походження хвороби тварин, що підлягає повідомленню, та способу її поширення;

2) розрахунку можливої тривалості відповідної хвороби тварин, що підлягає повідомленню;

3) визначення тваринницьких потужностей та їхніх епізоотичних одиниць, потужностей з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів, побічних продуктів тваринного походження або будь-яких інших локацій, на яких сприйнятливі до хвороб свійські тварини могли бути інфіковані, уражені паразитами або забруднені;

4) отримання інформації про переміщення свійських тварин, продуктів, кормів, осіб, транспортних засобів, будь-якого матеріалу або інших об'єктів, через які можливе поширення збудника хвороби, протягом періоду, що передував повідомленню про підозру щодо наявності відповідної хвороби;

5) отримання інформації про можливе поширення хвороби тварин, що підлягає повідомленню, у навколишньому природному середовищі, включаючи наявність та поширеність векторів хвороби тварин.

Під час епізоотичного розслідування лабораторні дослідження (випробування) проводяться уповноваженими лабораторіями, а інші ветеринарно-санітарні заходи – державними ветеринарними інспекторами, а в разі необхідності – також офіційними ветеринарними лікарями, ліцензованими ветеринарними лікарями, уповноваженими ветеринарами та ліцензованими закладами ветеринарної медицини.

Підтвердження спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, та запровадження карантину тварин.

При підозрі щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, державний ветеринарний інспектор, який здійснює нагляд за тваринами, щодо яких виникла така підозра, здійснює відбір патологічного матеріалу згідно з визначеними процедурами і направляє його до уповноваженої лабораторії для проведення лабораторних досліджень (випробувань), необхідних для встановлення остаточного діагнозу.

У разі підтвердження за результатами лабораторних досліджень (випробувань), клінічного огляду та епізоотичного розслідування спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, не пізніше 72 годин після

прийняття головним державним ветеринарним інспектором розпорядження про застосування карантинних заходів (карантинних обмежень) за його поданням відповідна місцева державна надзвичайна протиепізоотична комісія приймає рішення про запровадження карантину. Державна надзвичайна протиепізоотична комісія при Кабінеті Міністрів України приймає рішення про запровадження карантину за поданням Головного державного ветеринарного інспектора України, якщо характер хвороби створює ризик її швидкого та масштабного поширення, зокрема, якщо така хвороба поширилася або може поширитися на територію (частину території) кількох областей чи вийти за межі території Автономної Республіки Крим.

Рішенням про запровадження карантину визначаються межі неблагополучного пункту (спалаху хвороби), зони захисту, у разі необхідності – також зони спостереження та буферної зони, і передбачається застосування в межах зазначених зон одного або кількох ветеринарно-санітарних заходів, визначених відповідною інструкцією з профілактики та боротьби з хворобами тварин, а за її відсутності – карантинних заходів (карантинних обмежень). При визначенні меж неблагополучного пункту (спалаху хвороби), зони захисту, у разі необхідності – також зони спостереження та буферної зони, враховуються:

- 1) характер хвороби;
- 2) географічні, епізоотичні та гідрологічні чинники;
- 3) метеорологічні умови;
- 4) наявність, поширеність та тип векторів поширення хвороби тварин;
- 5) результати епізоотичного розслідування, а також інших проведених досліджень та епізоотичні дані;
- 6) результати лабораторних досліджень (випробувань);
- 7) карантинні заходи (карантинні обмеження), застосовані за розпорядженням головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 8) інші фактори, що впливають на поширення хвороби тварин, що підлягає повідомленню.

За рішенням відповідної державної надзвичайної протиепізоотичної комісії карантинні заходи (карантинні обмеження), можуть також застосовуватися за межами карантинної зони на епізоотично пов'язаних тваринницьких потужностях, потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів, побічних продуктів тваринного походження, якщо результати епізоотичного розслідування, клінічного огляду, лабораторних досліджень (випробувань) або інші епізоотичні дані дають підстави для підозри щодо поширення хвороби тварин, що підлягає повідомленню, на або з таких потужностей.

Протягом перших 24 годин після прийняття рішення про запровадження карантину (карантинних обмежень) відповідна державна надзвичайна протиепізоотична комісія повинна забезпечити інформування про це осіб, які перебувають на території карантинної зони, та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування суміжних адміністративно-територіальних одиниць. Повідомлення про запровадження карантину (карантинних обмежень) оприлюднюється на офіційному веб-сайті компетентного органу або в засобах масової інформації.

Повідомлення про запровадження карантину (карантинних обмежень) повинно містити відомості про межі неблагополучного пункту (спалаху хвороби), зони захисту, у разі необхідності – також зони спостереження та буферної зони, про застосовані в кожній із цих зон карантинні заходи (карантинні обмеження) та очікуваний строк їх дії.

Після запровадження карантину Головний державний ветеринарний інспектор України надсилає до відповідних міжнародних організацій повідомлення про обставини спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, вірогідне джерело інфекції, ветеринарно-санітарні заходи, що застосовуються для боротьби із спалахом хвороби, а також заплановані ветеринарно-санітарні заходи.

Карантинні заходи (карантинні обмеження).

Для локалізації, контролю та ліквідації хвороби тварин, що підлягає повідомленню, Державна надзвичайна протиепізоотична комісія при Кабінеті Міністрів України, місцеві державні надзвичайні протиепізоотичні комісії приймають рішення про застосування таких карантинних заходів (карантинних обмежень):

1) проведення термометрії, відбору зразків та здійснення лабораторних досліджень (випробувань), а також інших заходів діагностики;

2) відокремлення здорових тварин від хворих, ізоляція хворих тварин та закриття потужностей, на яких виявлено хворобу тварин, що підлягає повідомленню;

3) облік усіх тварин, що утримуються на потужностях, стосовно яких існує підозра щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, а також облік усіх кормів, продуктів тваринного походження, інших товарів, засобів догляду за тваринами, супутніх об'єктів та гною, що знаходяться на потужностях, стосовно яких існує підозра щодо наявності відповідної хвороби, з урахуванням латентного періоду захворювання;

4) заборона або обмеження переміщення в межах або за межі неблагополучного пункту (спалаху хвороби), зони захисту, у разі необхідності –

також зони спостереження та буферної зони будь-яких тварин, кормів, продуктів тваринного та рослинного походження, інших товарів, засобів догляду за тваринами, супутніх об'єктів та гною;

5) застосування стемпінг-ауту професійними та гуманними методами;

6) вилучення і безпечне знищення туш тварин, які загинули або були вбиті, кормів, продуктів тваринного та рослинного походження, інших товарів, засобів догляду за тваринами, супутніх об'єктів та гною у разі неможливості їх знешкодження звичайними методами очистки, дезінфекції, обробки чи переробки;

7) заборона організації ярмарків, виставок, аукціонів, публічних або інших заходів із залученням тварин, а також функціонування ринків і майданчиків для торгівлі тваринами;

8) зміна режиму роботи потужностей, що використовуються для розведення, вирощування, утримання, переміщення (транспортування), тренування, проведення змагань, виставок (огляду), конкурсів, вилову, забою або обігу тварин, для виробництва та/або обігу репродуктивного матеріалу, харчових продуктів тваринного походження, кормів тваринного походження або поводження з побічними продуктами тваринного походження;

9) заборона або обмеження здійснення осіменіння тварин, а також збирання, обробки, зберігання та використання сперми для штучного запліднення тварин, запліднених яйцеклітин та ембріонів, що походять з неблагополучного пункту, зони захисту, зони спостереження або буферної зони;

10) екстрена вакцинація, клінічні обстеження та лікування тварин;

11) обмеження переміщення осіб, які контактували з інфікованими тваринами і тваринами, стосовно яких існує підозра щодо інфікування, або з іншими товарами чи гноєм від інфікованих тварин;

12) закриття та блокування підходів до неблагополучного пункту (спалаху хвороби), зони захисту, у разі необхідності – також зони спостереження та буферної зони, встановлення на підходах до таких зон знаків, що попереджають про наявність хвороби тварин, що підлягає повідомленню, та організація відповідного контролю;

13) дезінфекція, дератизація, дезінсекція тваринницьких приміщень, загонів для худоби, дворів, пасовиськ, місць водопою та інших місць, в яких утримуються інфіковані тварини або тварини, стосовно яких існує підозра щодо інфікування, а також супутніх об'єктів, що перебували в контакті з такими тваринами;

14) надійна ізоляція, карантинування, а в разі неможливості, як виняток, – умертвіння гуманними методами тварин, інфікованих хворобами тварин, що

підлягають повідомленню, що підтверджено документально, а також тварин, що можуть бути інфіковані хворобами тварин, що підлягають повідомленню, або сприяти поширенню таких хвороб залежно від результатів оцінки ризику, що підтверджено документально;

15) інспектування або спостереження за потужностями, включаючи відбір зразків крові або патологічного матеріалу для проведення лабораторних досліджень (випробувань), аналіз записів, що велися тваринницькими господарствами в неблагополучному пункті (спалаху хвороби), зоні захисту, у разі необхідності – також зоні спостереження та буферній зоні, інспектування або спостереження за потужностями за межами таких зон у разі підозри щодо наявності на таких потужностях хвороби тварин, що підлягає повідомленню;

16) спостереження за популяціями диких тварин, сприйнятливих до хвороби тварин, що підлягає повідомленню, включаючи відбір зразків крові або патологічного матеріалу для проведення лабораторних досліджень (випробувань);

17) залучення у встановленому порядку працівників центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України, та військовослужбовців для надання допомоги державним надзвичайним протиепізоотичним комісіям у запровадженні та здійсненні заходів щодо локалізації та ліквідації особливо небезпечної хвороби, занесеної до списку Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин;

18) застосування інших заходів біологічної безпеки у порядку, передбаченому законом, з метою запобігання поширенню хвороби тварин, що підлягає повідомленню.

У разі підозри щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню, та під час карантину тварин застосовуються всі або окремі карантинні заходи (карантинні обмеження), залежно від:

- 1) характеру хвороби тварин, що підлягає повідомленню;
- 2) рівня ризику в неблагополучному пункті (спалаху хвороби), зоні захисту, у разі необхідності – також у зоні спостереження та буферній зоні;
- 3) епізоотичних одиниць у межах ураженої потужності або потужності, стосовно якої існує підозра щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню;
- 4) виду виробництва;
- 5) технічної можливості здійснення та ефективності карантинних заходів (карантинних обмежень).

У разі прийняття відповідною державною надзвичайною протиепізоотичною комісією рішення про проведення екстреної вакцинації

тварин встановлюється зона екстреної вакцинації та затверджується план екстреної вакцинації, що розробляється компетентним органом згідно з вимогами відповідних інструкцій з профілактики та боротьби з хворобами тварин, а також із вимогами до вакцин, встановленими законодавством про ветеринарну медицину та благополуччя тварин.

При в'їзді до неблагополучного пункту (спалаху хвороби) та зони захисту виставляються охорона, карантинні пости та розміщуються попереджувальні знаки, що вказують на обов'язковий об'їзд відповідних зон. У разі необхідності за рішенням місцевої державної надзвичайної протиепізоотичної комісії охорона та карантинні пости також виставляються при в'їзді до зони спостереження та буферної зони. Облаштування карантинних постів здійснюється за участю місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Вивезення і переміщення тварин та інших товарів з карантинної зони здійснюються лише за рішенням відповідного головного державного ветеринарного інспектора.

Фізичні та юридичні особи, діяльність яких пов'язана з виробництвом або обігом товарів та/або інших продуктів і матеріалів, що можуть бути носіями збудників хвороб тварин, у зв'язку з якими запроваджено карантин, зобов'язані надавати в користування особам, залученим до здійснення карантинних заходів (карантинних обмежень), на період дії карантину тварин службові приміщення, необхідне обладнання та засоби зв'язку.

В умовах карантину тварин голова Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Кабінеті Міністрів України, голови місцевих державних надзвичайних протиепізоотичних комісій можуть приймати рішення про негайне здійснення карантинних заходів (карантинних обмежень) усіма або деякими офіційними ветеринарними лікарями, ліцензованими ветеринарними лікарями та іншими спеціалістами ветеринарної медицини.

При запровадженні карантину тварин через спалах особливо небезпечної хвороби, занесеної до списку Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин, Кабінет Міністрів України за поданням Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії приймає нормативно-правові акти про:

- 1) залучення техніки, обладнання, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини, транспортних засобів, а також про тимчасове використання потужностей, зокрема для безпечного знищення трупів (туш) тварин та супутніх об'єктів, вилучених з метою боротьби з хворобою;

- 2) виконання особливих завдань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями

незалежно від форми власності щодо забезпечення необхідних ветеринарно-санітарних заходів.

У разі виникнення на території України епізоотії особливо небезпечної хвороби, занесеної до списку Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин, що загрожує перерости в панзоотію чи спричиняє значні економічні втрати, Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, погодженим із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, приймає рішення про виділення необхідних коштів з резервного фонду Державного бюджету України для здійснення заходів з локалізації та ліквідації такої хвороби.

Виконання карантинних заходів (карантинних обмежень) є обов'язковим для всіх органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, а також фізичних та юридичних осіб, які перебувають у карантинній зоні.

Ліквідація спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню.

Спалах хвороби тварин, що підлягає повідомленню, вважається ліквідованим:

1) якщо виконано умови, визначені відповідною інструкцією з профілактики та боротьби з хворобою тварин, а за її відсутності – умови, визначені відповідними міжнародними стандартами, інструкціями та рекомендаціями;

2) у разі відсутності міжнародних стандартів, інструкцій та рекомендацій – після одужання або загибелі останньої хворої тварини і закінчення найтривалішого інкубаційного періоду відповідної хвороби тварин, що підлягає повідомленню.

Спалах хвороби тварин, що підлягає повідомленню, не може вважатися ліквідованим, якщо після завершення усіх карантинних заходів не проведено остаточного очищення, дезінфекції, дератизації, дезінсекції та інших заходів з біологічної безпеки на потужностях, на яких стався спалах відповідної хвороби тварин, що підлягає повідомленню, а також інспектування таких потужностей, за результатами якого підтверджено ліквідацію такої хвороби, згідно з вимогами відповідної інструкції з профілактики та боротьби з хворобами тварин, а за її відсутності – вимогами відповідних міжнародних стандартів, інструкцій та рекомендацій.

Після ліквідації спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, відповідна державна надзвичайна протиепізоотична комісія приймає рішення

про закінчення дії карантину тварин та забезпечує інформування громадян про прийняте рішення на офіційному веб-сайті компетентного органу або в засобах масової інформації.

Головний державний ветеринарний інспектор України повинен негайно повідомити відповідні міжнародні організації про ліквідацію спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, та закінчення дії карантину тварин.

Відновлення популяції тварин на потужностях, на яких стався спалах хвороби тварин, що підлягає повідомленню, дозволяється лише після закінчення дії карантину тварин, але не раніше закінчення найтривалішого інкубаційного періоду відповідної хвороби тварин, що підлягає повідомленню, після одужання або загибелі останньої хворої тварини.

Ветеринарні аспекти охорони здоров'я згідно вимог Міжнародного Епізоотичного Бюро.

Спочатку Ветеринарні служби були створені для боротьби з хворобами тварин в господарствах. Основна увага приділялася профілактиці та боротьбі з основними епізоотичними хворобами тварин, а також з хворобами, що передаються від тварин людині. З часом, коли вдалося поставити під контроль найнебезпечніші з епізоотій, компетенції служб здоров'я тварин природно поширилася на хвороби, що позначаються на виробництві тваринницької продукції, метою чого стало підвищення продуктивності господарств та поліпшення якості продуктів тваринного походження.

Сфера діяльності ветеринарної служби розширилася на весь ланцюжок "від ферми - до бойні", в якій нині ветлікарі виконують подвійну функцію, забезпечуючи, по-перше, епідеміонадзор за хворобами тварин, а по-друге – санітарну безпеку і дотримання критеріїв якості м'яса для споживчих цілей.

Володіючи професійною підготовкою як у питаннях хвороб тварин, так і в галузі харчової гігієни, ветлікарі є найбільш компетентними фахівцями, щоб відіграти визначальну роль у тому, що стосується санітарної безпеки продовольства, насамперед, продовольства тваринного походження.

У ряді країн компетенції ветеринарних служб були розширені для включення і тих ділянок продовольчого ланцюга, які складають повний ланцюжок «від стійла - до столу». Максимальні гарантії санітарної безпеки та якості продовольства дає комплексний, всебічний підхід, який повністю покриває ланцюжок виробництва харчових продуктів.

За останні десятиліття початкова фаза процесу забезпечення санітарної безпеки продовольства зазнала значних змін: від традиційних методів контролю, фахівці звернулися до застосування систем санітарної безпеки продовольства, що базуються на аналізі небезпек і на контрольних критичних

пунктах їх контролю (НАССР), прийшовши до методів, побудованих на обліку та аналізі ризику для гарантії санітарної безпеки продовольства.

Впровадження систем на основі ризику в чималій мірі обумовлено положеннями Угоди Світової організації торгівлі про застосування санітарних та фітосанітарних заходів. За цією Угодою країни – підписанти зобов'язуються будувати свої санітарні та фітосанітарні заходи на оцінці ризиків для життя і здоров'я людини, тварин, або рослин, використовуючи методи оцінки ризиків, рекомендовані міжнародними організаціями, компетентними у відповідних сферах.

Ветеринарні служби відіграють ключову роль у практичному застосуванні процедури аналізу ризику та виконанні рекомендацій, заснованих на ризику. Вносять значний вклад, не тільки безпосередньо беручи участь в роботі на окремих ділянках ветеринарної медицини, а й забезпечуючи аудит діяльності по здоров'ю тварин та охорони здоров'я людини, відповідальність за ведення якого покладено на інші офіційні служби, приватнопрактикуючих ветлікарів і інших партнерів. Крім ветлікарів в число інших фахівців, які залучаються до роботи на тій чи іншій ділянці харчового ланцюга, входять: епідеміологи, спеціалісти харчової промисловості, екологи, мікробіологи і токсикологи.

Яким би не був розподіл ролей між цими та іншими фахівцями в адміністративній системі різних країн, слід домагатися підтримки тісної співпраці та постійної комунікації між ними для отримання найкращих результатів. У разі залучення ветлікарів і фахівців або звернення до послуг організацій, які не перебувають у підпорядкуванні Ветеринарних органів, необхідно забезпечити їх точними технічними вимогами, що містять регламентні норми системи перевірки ефективності, що дозволяють вести моніторинг і контроль роботи зовнішніх підрядників. Кінцева відповідальність за належне проведення робіт, довірених зовнішнім підрядникам, покладається на Ветеринарні органи.

Самою присутністю в господарствах і підтримкою, яку вони надають тваринникам, ветеринарні служби виконують ключову функцію: перевірку того, що тварини утримуються в задовільних гігієнічних умовах і ведення нагляду, раннього виявлення та лікування хвороб тварин, у т.ч. хвороб, що позначаються на здоров'ї людини.

Ветеринарні служби також надають тваринникам послуги з інформування, консультування та навчання з метою недопущення, ліквідації та контролю небезпек, що загрожують санітарній безпеці продовольства на етапі виробництва (залишкових медикаментів і пестицидів, мікотоксинів і контамінантів з навколишнього середовища та ін). Відіграють важливу роль,

сприяючи відповідальному і обережному використанню біологічних продуктів і ветеринарних медикаментів в господарствах, в т.ч. антимікробних продуктів. Тим самим вони вносять вклад у зниження ризику розвитку антибіорезистентності і підтримку рівня залишкових медикаментозних речовин у продовольстві тваринного походження нижче допустимих порогів.

Контрольні питання.

1. Які вимоги необхідно враховувати при розробці, затвердженні та перегляді ветеринарно-санітарних заходів?
2. На основі чого розробляються ветеринарно-санітарні заходи?
3. Яким органом проводиться аналіз ризику?
4. В чому полягає мета управління ризиком при ввезенні на митну територію України товарів?
5. Коли здійснюється повідомлення про запропоновані ветеринарно-санітарні заходи і що воно включає?
6. Ким здійснюється інформування про ветеринарно-санітарні заходи?
7. Хвороби тварин, що підлягають повідомленню?
8. На основі яких критеріїв види або групи видів тварин визнаються сприйнятливими до хвороб тварин, що підлягають повідомленню?
9. Ким затверджуються плани ліквідації хвороб тварин, що підлягають повідомленню?
10. В яких випадках не проводиться профілактичний карантин?
11. План дій головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці після отримання повідомлення про підозру щодо наявності хвороби тварин, що підлягає повідомленню?
12. З якою метою відповідний територіальний орган компетентного органу організує проведення епізоотичного дослідження?
13. Порядок підтвердження спалаху хвороби тварин, що підлягає повідомленню, та запровадження карантину тварин?
14. Які карантинні заходи застосовують для локалізації, контролю та ліквідації хвороби тварин, що підлягає повідомленню?
15. Коли спалах хвороби тварин, що підлягає повідомленню, вважається ліквідованим?
16. Коли дозволяється відновлення популяції тварин на потужностях, на яких стався спалах хвороби тварин, що підлягає повідомленню?